

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

B.

1. α. Η υπόθεση του έργου αναφέρεται στην αιχμαλωσία, τις περιπέτειες και την τελική διάσωση ενός Έλληνα στρατιώτη, ο οποίος κατά την καταστροφή της Σμύρνης (1922) συνελήφθη και οδηγήθηκε στο εσωτερικό της Τουρκίας.
- β. - Οι μαγνησαλήδες αιχμάλωτοι, δηλαδή Έλληνες που κατάγονταν από τη Μαγνησία και είχαν συλληφθεί από τους Τούρκους.
- Ο καλοντυμένος Χότζας, που ήθελε να βλέπει τους αιχμαλώτους να «σέρνονται σαν τα φίδια»
 - Οι ξεμπέκηδες, με τους ζουρνάδες και τα νταούλια, που χτυπούσαν τους αιχμαλώτους με τα όπλα τους.
 - Η αναφορά στον Αρμένι Περιβολάρη, που παραπέμπει συνειρμικά στη γενοκτονία των Αρμενίων από τους Τούρκους.
 - Η αναχώρηση των αιχμαλώτων για τον Κασαμπά.

2. Η «Ιστορία ενός αιχμαλώτου» εξισορροπεί την αυθεντικότητα του λαϊκού λόγου με την ορθά δομημένη αφήγηση με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρηθεί η αμεσότητα και η ζωντάνια του αφηγηματικού προφορικού λόγου και το ενδιαφέρον του αναγνώστη αμείωτο.

Η λιτότητα και η εκφραστική καθαρότητα, ο δωρικός χαρακτήρας της αφήγησης και η απουσία σχημάτων λόγου και ωραιοποιημένων εκφράσεων καταδεικνύουν τη λαϊκή καταγωγή του έργου και τη γνησιότητά του. Στη γλώσσα παρατηρούνται λαϊκοί τύποι, λέξεις και φράσεις: «φχαριστήθηκε», «πούσια», «καμιά κοσαριά νομάτοι», «περιβολάρης» κ.ά., ιδιωτισμοί: «πέσανε ψάθα». «πήρανε είδηση», «το αίμα μου το πήρα» κ.ά., τούρκικες λέξεις-φράσεις: «ξεμπέκηδες», «Άφεριμ, άφεριμ» κ.ά.

Προτιμάται η φυσική ροή της ομιλίας, ο μικροπερίοδος λόγος και η παρατακτική σύνδεση: «Από την κούραση.....φωνάζαμε».

Τέλος η λειτουργική θέση του διαλόγου και η πρωτοπρόσωπη ομοδιηγητική αφήγηση προσδίδουν αμεσότητα και ζωντάνια στο κείμενο.

3. Η αφήγηση στο απόσπασμα γίνεται σε α' πληθυντικό πρόσωπο, ενώ στο διήγημα εν γένει γίνεται κυρίως σε α' ενικό πρόσωπο και ορισμένες φορές σε α' πληθυντικό.

Ο αφηγητής είναι δραματοποιημένος, δηλαδή «βλέπει» από εσωτερική οπτική γωνία, από την οπτική γωνία του προσώπου που συμμετέχει στα δράματα («ομοδιηγητικός») και μάλιστα είναι ο πραγματικός πρωταγωνιστής της ιστορίας («αυτοδιηγητικός»)

Η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου στο συγκεκριμένο απόσπασμα, εκτός του ότι προσδίδει στο λόγο αμεσότητα και δραματικότητα, κάνοντάς τον αβίαστο και πειστικό, υποδηλώνει ότι γεγονότα όπως ο πόλεμος δημιουργούν συλλογικά τραυματικά βιώματα, που στιγματίζουν όχι μόνο

άτομα και λαούς, αλλά κυρίως εποχές. Το τελευταίο προσδίδει το έργο καθολικότητα και διαχρονικότητα.

Τέλος, η αναγκαιότητα της παρουσίας του προσωπικού στοιχείου, ώστε να φαίνεται ότι η αφήγηση είναι αυτοβιογραφική, βασισμένη στη μνήμη και στο προσωπικό βίωμα, επιβάλλει τη χρήση του α' προσώπου.

4. Στο απόσπασμα αυτό διαφαίνεται η αντιφατικότητα της συμπεριφοράς των Τούρκων απέναντι στους κρατούμενους. Αφού πρώτα τους οδήγησαν στη σωματική και την ηθική εξαθλίωση, στη συνέχεια άρχισαν να επιδεικνύουν τη «μεγαλοψυχία» τους, δίνοντάς τους κουραμάνα κι επιτρέποντάς τους να πιούν νερό.

Στην πραγματικότητα, αυτό που ενδιέφερε τους Τούρκους αξιωματικούς και στρατιώτες ήταν: α) η επιβίωση ορισμένων αιχμαλώτων, ώστε να χρησιμοποιηθούν αργότερα ως «φτηνή εργατική δύναμη» από τους Τούρκους αφέντες τους, β) να παρουσιάσουν στο «μεγάλο άνθρωπο από το Αχμετλί» μια πλασματική εικόνα της συμπεριφοράς τους απέναντι στους αιχμαλώτους, γ) να προκαλέσουν στους αιχμαλώτους το αίσθημα της ευγνωμοσύνης απέναντι στους ίδιους τους διώκτες τους.

Ωστόσο, η επίπλαστη αυτή συμπεριφορά αναιρείται από το γεγονός ότι δε δίστασαν να «ληστέψουν» τους αιχμαλώτους, να τους πάρουν ακόμη και τα τελευταία τους «υπάρχοντα», «ως και τα χρυσά δόντια» να τους βγάλουν απ' το στόμα.

Κατ' αυτό τον τρόπο δηλώνεται για μια ακόμη φορά η κτηνώδης συμπεριφορά του ανθρώπου στον πόλεμο, ο απανθρωπισμός του νικητή, που μετατρέπεται σε αρπακτικό και που αντιμετωπίζει τον «ηττημένο» σαν ζώο. Επίσης, δηλώνεται έμμεσα ότι τα βαθύτερα αίτια ενός πολέμου πρέπει να αναζητηθούν στον οικονομικό παράγοντα.

5. Ιδιαίτερα επιμένουν οι δυο αφηγητές στο μαρτύριο της δίψας, που ήταν το πιο βασανιστικό.

- Η εξευτελιστική κι απάνθρωπη συμπεριφορά των Τούρκων
 - α) «Σα να φχαριστήθηκε.....σερνόσαστε»
 - β) «Μας κράτησαναλάργα», «Ένας στρατιώτης.....καταγής»
- Ο ευτελισμός της ανθρώπινης υπόστασης
 - α) «χτυπιόμαστε ποιος θα πρωτοπιεί»
 - β) «χίμηξε.....καταπιή»
- Κάτω από την πίεση της δίψας εκλιπαρούσαν.
 - «- Νερό! Νερό!»
- Η παραστατική περιγραφή του φαινομένου.
 - α) «Ξαπλωμένοι.....χάθηκαν»
 - β) «Ο ήλιος ανέβαινεξοδευτή»

Επιμέλεια: Ολυμπία Παρασκευαΐδου,

ΡΟΜΒΟΝ